

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

Dissertatio Teria De materia prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

DISSERTATIO TERTIA

De materia prima.

I. **M**ATERIA prima datur ut suppo-
 no, cum quotidie ab agentibus
 naturalibus multa de novo fiant, v. g. ex ligno
 ignis, ex igne cinis &c. sed hæc non fiunt ex
 nihilo; ex nihilo enim nihil fit, ergo ex aliquo
 subjecto, & hoc est materia prima; dicere
 hęc, illud, quod ita transit ab una forma ad
 aliam, esse aliquod mixtum ex quatuor ele-
 mentis, est admittere aliquod subjectum;
 insuper, ubi elementa in se invicem conver-
 tuntur, v. g. aqua in aërem, ibi saltem pro
 subjecto communi assignari non potest tale
 mixtum. Creatur illa à solo Deo; quia si
 generaretur, non esset subjectum primum:
 unde etiam est, quod non possit corrumpi;
 corrumpi enim in rigore dicitur illud, quod
 est in subjecto, & quia ex eo pellitur, perit
 vel etiam est, quod pereunte subjecto perit
 quoque, ut compositum. Neque dicitur ma-
 teria corruptibilis propter uniones suas in-
 tegrales corruptibiles, sicut homo dicitur
 absolutè corruptibilis propter unionem es-
 sentialem, corruptibilem; licet enim sine
 b 2 ali-

aliquibus indeterminatè unionibus integrabilibus esse nequeat materia, non tamen hæc magis sunt de ejus essentia, quàm ejus ubicatio & duratio.

II. Definitur ab Arist. quòd sit *subiectum primum* (in quo convenit adhuc cum Angelis, disconvenit cum formis, quæ sunt subiecta secunda suorum accidentium) *cujuscunquè rei* (id est, cujuscunquè formæ) *ex quo, cum insit, fit aliquid per se*; (id est, ex quo inexistente fit compositum substantiale) *& si aliquid corrumpatur, in hoc abibit ultimū*: quæ verba solius explicationis majoris gratiâ adjiciuntur. Ab aliis brevius hoc modo: *materia est substantia incompleta, receptiva formarum, tanquam subiectum simpliciter primum.*

III. Sicut habet essentiam propriam ab essentia formæ distinctam, sic etiam habet existentiam suam ab existentia formæ distinctam; essentiæ enim rerum & existentia non distinguuntur; aliàs existentia, utpote ens distinctum ab essentia, suam haberet essentiam & hæc essentia existentia vel est indistincta ab existentia, cujus est essentia, & existit per se ipsam; vel distinguitur ab ea, & existit per superadditam sibi aliam existentiam; si prius, habe-

habetur jam aliqua essentia existens per se ipsam, & indistincta ab existentia; si posterius, abitur in infinitum. Præterea essentia materiæ existit per seipsam formaliter; quia non tantum existentia aliqua essentiæ materiæ superaddita, sed ipsa quoque materiæ essentia immediatè terminat actionem, quâ materia ex nihilo in rerum naturam protrahitur; neque enim ipsæ essentiæ, dum res producuntur, pergunt hæerere in puri nihili statu; neq; solâ distincti entis, existentia nimirum, affixione possunt intrinsecè transire à non esse ad esse. Demum essentia posita extra causas, & actu subsistens existentia, separata dein realiter, vel mente præcisa ab hac existentia, vel manet in se prorsus invariata eo modo, quo erat ante positionem sui extra causas, & tum, si ab æterno fuit purum nihil, manet purum nihil, postquâ tamen posita est extra suas causas, & sic proscribitur omne esse actuale intrinsecum à rerû essentiis: & quâ ratione hoc purum nihil materialiter causabit suâ existentia? si autè ab æterno fuit ens actu, manet ens actu: vel non manet intrinsecè invariata, & sic ut distincta ab existentia secundum se & per se relinquit statum puri nihili, & transit ad existentiam.

IV. Jam verò concessio, essentiam materiam ab eisdem existentia distingui realiter, adhuc non existit materia existentia formæ; sic enim (cùm unitas rei secundùm Thomistam desumatur ab existentia rei) non transibit eadem numero materia ab una forma ad aliam, ut inquit Arist. sed toties erit alia, etiã species materia, quoties acquirit aliam specie existentiam seu formam. Item existentia materiam in homine erit spiritualis, quia talis est ejus forma seu anima, quod est contra D. Thomam l. 2. extra gentes c. 56. docentem, existentiam materiam in quolibet composito esse materiale. Insuper eadem actione produceretur materia & forma; quia juxta Thomistas essentia & existentia rei eadem indivisibili actione ponuntur extra causas; & produciens formam censeretur quoq; producere materiam; qui rem producere, est existentiam rei producere; imò causaret materia se ipsam utpote causam suam existentiam, dum materialiter causat formam, quin & hanc causaret physicè antequam intelligeretur existere. Existeret existentiam suum effectus, adeoq; hoc naturam foret posterior. Neq; posset Deus destruere materiam manente formam, utpote cujus sic in rerum natura semper

per perseveraret existentia. Ut verò hæ rationes vna suã retineant, sic formanda erit hæc suppositio distinctionis essentiã inter & existentiam rei; ut essentia tanquã pura potentia ad omnẽ actualitatẽ, de se nihil habens actualitatis distinguatur ab existẽtia, quæ sit tota rei actualitas; si enim pōnatur essentia suam quoq; habere distinctã actualitatẽ & terminari à distincta actione, sequitur quidẽ bene, supervenientẽ existentia formæ esse frustraneã ad reddendã præcisè materiã existentem, nihilominus infirmantur hæ rationes, ut examinanti patebit. Vult itaq; D. Tho. materiã sine forma non debere dici ens in actu, intellige, formali; & Arist. dum illam vocat purã potentiam nullũ includentẽ actum, nõ vult, esse illam puram potentiam logicã sine omni actu entitativo, seu existentia, sed sine omni actu formali seu formã. Dumq; forma se suamq; existentia comunicat materiæ, & cum materia ejusq; existentia incompleta constituit unã existentiam completã compositi, recipitur quidẽ immediatè existentia formæ in materia secundũ nos, qui existentia formæ ab ipsa forma non distinguimus, nõ denominat tamen materiã existentem; sicut spiritualitas

animæ ab anima indistincta, immediatè recepta in materia non denominat eam spirituales, aut materialitas formæ ignis materialis; non enim potest superveniens rei jam existenti alia existentia denominare eandem existentem, cum communicare existentiam primò, formaliter sit ponere rem extra nihil quæ immediatè ante erat nihil, (qualiter actio conservativa non communicat novam existentiam, sed conservat, seu pergit producere, & ponere extra nihil rem ejusquæ primò existentiam;) neque etiam in talibus denominationibus consistit effectus formalis.

V. Materia, quantum est de se, naturaliter potest existere sine omni forma substantiali, sive conservatio materiæ absq; forma est eadem naturalis, & ejusdè rationis cum conservatione, quâ conservatur conjuncta formæ, utpote etiã in isto casu adhuc debita materiæ & ab ea exigibilis; sicuti cõservatio ignis sine calefactione non est eidè supernaturalis, etsi negatio concursus ad calefactionem debiti & impeditio effectus sit eidè supernaturalis, vel potiùs violenta: neq; enim statim cõservatio, quâ conservatur res in statu, in quo naturaliter esse non potest, id est, ad quem sine miraculo

culo redigi, & in quo sine violentia esse non potest, est rei conservatæ supernaturalis, sed ea tantum, quâ conservatur in statu, in quo naturaliter, id est, sine miraculo existere nequit: materia autem existere nequit sine omni forma absque miraculo, si *τὸ existere* significet primam ejus ab omni forma separationem, secus, si *τὸ existere* significet ejus conservationem supponentem jam istam primam separationem. Imò hæc ejus conservatione quidem ei erit violenta, etsi impeditio agentium naturalium à producenda forma, & his agentibus, & ipsi materiæ sit violenta. Hujus rei totius ratio est; quia nec à priori, nec à concomitante, nec à posteriori materia dependet à forma: non primum, cum forma in nullo genere sit causa materiæ: non secundum, cum hæc dependentia sit inter ea, quorum neutrum est causa alterius, uni tamen absque altero non debetur conservatio, cujus contrarium in materia jam vidimus: non tertium, cum hæc ratione ab aliquibus dicatur dependere tantum causa necessaria & adæquata à suo effectu, qualis non est materia respectu formæ; imò cum hæc dependentia à posteriori probabilius sit fictitia; quia causa

b s

natu-

naturâ prior suo effectu, pro isto priori jure esse & existere intelligitur cū omnibus ad suam existentiam requisitis; quod autē causæ quæ existere sine suo effectu, qui hîc & nunc exigunt necessario procedere à talibus causis, sive à causa ejus productione impediri nequeant sine miraculo, aut sine illata illis causis à causa prioris violentiâ, non importat taliū causarū dependentiâ à posteriori à tali effectu, aut quod non exigant sine illo conservari. Jâ verò, quod naturaliter separari nō possit ab omni forma, unde est, quod agentia naturalia formam veterem substantialē expellere nequeât sine introductione dispositionibus ad formam novam, quæ quando sunt, naturaliter producit formam novam; unde etiam, si quandoq; agentia inducant dispositiones sufficiens, ad formam veteris expulsionem & nondum sufficiens ad introductionem novam, quæ ultimam intendit natura, inducitur forma tertia, ut videre est in forma embryonis.

VI. Supernaturaliter nihilominus spoliari potest materia omni forma; si enim accidentia dependentia à priori à subiecto possint esse privati supernaturaliter, multo magis materia formis, à quibus nulla ratione dependent, imò in eo casu ampliori concursu conservantur.

tivo Dei non egeret, cum non subtrahatur illi hac ratione ulla causa naturalis. Ad hæc materia non est essentialiter actu comparata, aut dicit respectum transcendentalem ad formas ut sibi actu inexistentes. Neque cessat in hoc casu finis adæquatus materiæ, sed tantum inadæquatus, etsi primarius, nimirum recipere formas. Neque esse substantiale essentialiter includit formam, sicut esse accidentale, quod est ipsa forma; neque aliunde est ulla implicancia peculiaris, qualis esset in eo, si spoliaretur materia omni forma accidentali & consequenter sua etiam duratione & ubicatione. Et subsistunt hæc adhuc, etsi Thomistis detur, materiam naturaliter existere existentiam formæ; posset enim materia adhuc aliunde supernaturaliter habere suam existentiam; sicut de facto secundum illos corpus Christi (quod naturaliter deberet existere existentiam animæ) existit existentiam Personæ divinæ.

VII. Materia prima non est potentia pura logica (quæ est mera non repugnantia ad existendum, connotans in obliquo negationem actualis existentiae) nullum includens actum

entitativum, ut patet. Neque est pura potentia metaphysica, id est, merus gradus genericus nullum includens actum metaphysicum id est, differentiam metaphysicam. Neque est ita pura potentia passiva physica, ut excludat omnem potentiam activam physicam; ad minimum enim est emanativa suarum proprietatum; sed est potentia pura passiva physica nullum includens actum physicum seu formam. Potentia autem hæc passiva remota, seu receptiva formarum, non est accidens aut proprietas materiæ superaddita; sed ipsa materiæ entitas; est siquidem illud, per quod materia concurrens tanquam pars materialis ad constitutum compositum substantiale, & in quo immediatè recipit formas substantiales, quæ præstare non potest accidens. Neque hæc potentia remota materiæ ad aliquas formas perit aliquando, etsi pereat potentia ejusdem proxima v. g. ad formas semel corruptas. Neque tot sunt hæc potentia passiva materiæ, quot sunt distincti & inadæquati in particulari actus, seu quot sunt formæ; sed tot, quot sunt actus adæquati qui unus tantum est, à quo potentia hæc materiæ specificatur, nimirum forma naturalis in

in genere, sive tota collectio formarum. Neque his obstat, quod potentia activa physica quandoque sit accidens, & causa efficiens medio, vel simul concurrente accidente causet, cum potentia activa non faciat unum per se, seu compositum substantiale cum suo effectu, quale debet facere potentia passiva materiae cum suo actu primario; propter quam eandem rationem falsum est, quod forma substantialis recipi debeat in isto subjecto, in quo immediate recipiuntur dispositiones ad illam, quod est quantitas. Et quidem est de conceptu formali essentiali primo materiae, esse potentiam receptivam formarum substantialium, per hunc enim conceptum primo distinguitur ab omni alio. Neque prius est, materiam esse partem determinabilem compositi; in hoc ipso enim conceptu relucet, esse potentiam passivam, cum determinari nequeat, nisi recipiendo determinativum. Neque, ubi potentia identificatur rei, prius natura est esse, quam operari, aut pati posse. E contra, esse potentiam receptivam formarum accidentalium, est quidem de conceptu essentiali physico; quia sublatâ potentia recipiendi formas accidentales, non

minùs periret materia, quàm sublatâ potentia recipiendi formas substantiales; non est tamen de conceptu primo metaphysico materiae, sed ejus veluti proprietatis metaphysicae.

VIII. Ratio hujus potentiae passivae seu subjecti, pro ut communis est subjecto informationis tantùm, & sustentationis simul, bene statuitur in eo, quòd quid sit indifferent ad aliud, antecedit illud, adeoq; ab eo sit perfectibile (cum enim natura ab imperfectioribus ad perfectiora, maximè in productione cõpositi, progrediatur, eo ipso, quòd materia præsupponatur ad formam, magisq; distet a composito, quàm forma, cum nequeat transire ad compositum, nisi priùs habeat formam, cõsetur se habere ut perfectibile ad formam) perinde autem est, si hæc indifferentia & antecedentia sit realis, temporis (qualis est materiae respectu formarum materialium primâ exceptâ) siue sit naturæ, siue secundum nostrum concipiendi modum, quo intelligitur semper forma superveniendo materiae illam perficere, & qualiter nunquam materia intelligitur perficere formam, etiam hanc quoq; compleat; imò etiam si crearetur post formam jam existentem, nam & in hoc

hoc casu forma adhuc exigeret produci superveniēdo materiæ, & materia præcedendo formam, etsi hic ordo miraculosè inverteretur. Etsi igitur subjecta secundùm se considerata defædentur quandoq; à formis, ut intellectus ab errore, perficiuntur tamen ab iisdem spectata in ordine ad compositum.

IX. Desumit materia suam specificationem ab eodem vel diverso ordine ad easdem aut diversas formas, ita ut ea censeatur specie differre ab altera, quæ potest recipere formas, quas non potest recipere altera, quòd quia de facto non est, rerum sublunarium materiæ sunt ejusdem speciei; & sic homo ab equo non differt totaliter, id est, secundùm utramq; partem: sic quoq; materia est species infima, metaphysicè ulterius non contrahibilis, etsi physicè ad varia composita contrahatur per formas. Quòd minùs verò possibilis sit materia specie distincta ab ea, quæ de facto datur, eaq; imperfectior, nil vetat: non enim materia est absolutè ens imperfectissimum, aut omne genus imperfectionis includens, sicut actus purus sive Deus includit omne genus perfectionis, adeoque hoc alius actus purus perfectior dari nequit.

X. Ap-

X. Appetitus, quo materia appetit formas, non est elicitus; quia non est actus animantis, sed innatus & metaphoricus; qui non appetit formas perfectiores præ imperfectioribus, cum per omnes æquè assequatur suum finem, qui est constituere cum forma compositum; licet enim cum perfectiore compositum constituat perfectius, non constituit tamen magis perfectè compositum; adhæc ratio illa majoris boni (ad finem obtinendum tamen non magis idonea;) non apprehenditur ab appetitu innato. Appetitu remoto & indeterminato per modum amoris & simplicis complacentiæ fertur in omnes formas etiam corruptas (non quidem collectivè, seu omnes habendi simul, sed distinctivè, id est, hanc vel illam habendi) abstractrahendo veluti ab earum præsentia & absentia; respectu enim omnium est potentia passiva (etiam illius, quam de facto habet, quamvis non sit pura potentia ad illam, id est, connotans negationem actualis unionis illius secum) & omnes hæc formæ sunt bonum illius naturaliter acquisibile, etiam semel corruptæ; hæc enim cum nullum ex prædicatis suis essentialibus perdiderint, naturaliter

ter

ter quantum est ex ipsis, reproduci possunt: quod autem de facto reproduci nequeant, est ex decreto Dei, stauentis ad maiorem uniuersi uarietatem formam semel corruptam non reproducere, quæ extrinseca rei impossibilitas, representata etsi obstat quod minus feratur in rem illam appetitus elicitus efficax, non obstat tamen, quod minus feratur in illud bonum ex se adhuc obtinibile appetitus naturalis, inefficax & indeterminatus: Estque illa solum potentia frustranea, quæ ex defectu principiorum sibi intrinsecorum redigi non potest in actum. Illam formam solum appetit appetitu gaudii & fruitionis, quam possidet; illa enim sola bonum est præsens. Illam solum appetit appetitu desiderii determinati & efficacis, ad quam est proximè deposita. Habens unam formam reliquas adhuc appetit indeterminatè, non quidem desiderando illas pro tunc, siue conjungendas sibi in sensu composito formæ, quam habet, sed habendas pro alio tempore & in sensu diuiso, nimirum perditâ illâ, quam iam habet; appetitus enim hic remotus materiæ est insatiabilis, licet proximus satietur per unam formam; neque hoc modo desiderandas

randas

rando alias, desiderat illius, quam nunc
 habet destructionem. Et hæc quidem om-
 nia conferendo appetitum innatum (cu-
 de cætero nec absentia, nec præsentia re-
 præsetatur, utpote qui inanimatus est) meta-
 phoricè cum elicitò; à quo differt etiam
 hoc, quòd hujus tendendi modus, adeo-
 què ipsa entitas mutetur, repræsentat à præ-
 sentiâ vel absentia boni; ille verò semper
 manet idem secundùm rectum, & mu-
 tatur tantùm secundùm obliquum, pro ut
 nobis dicitur nunc ferri in bonum præsens
 nunc in absens.

DISSERTATIO QUARTA

De Forma.

I. **F**orma est substantia simplex (intelligè-
 simplicitate physicâ, utpote nullis
 constans partibus essentialibus physicis; non
 metaphysicâ, utpote constans genere & dif-
 ferentiâ) & incompleta, quæ per modum actus
 constituit cum materia unum per se: Non est
 tota quidditas compositi; hoc enim est ens
 completum habens partes, quæ non conve-
 niunt formæ: & essentialiter rerum consistunt
 quidem in indivisibili, sed non per modum
 puncti